

5120

500

1

۴۰۰

۳۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

WWW.KETAB.IR

فیبا

آقازاده، نقی، ۱۳۶۲ -	سرشناسه
بازخوانی عیوب فسخ نکاح / دکتر نقی آقازاده، دکتر محمدامین ملکی	عنوان و نام پدیدآوران
ایران، قوانین و احکام - <i>Iran. Laws, etc.</i>	عنوان قراردادی
قم: اعتدال، ۱۳۹۵.	مشخصات نشر
۲۲۰ ص.	مشخصات ظاهری
۱۲۰۰۰ ریال: ۲-۸۳-۲۶۹۳-۹۶۴-۹۷۸	شابک
فیبا	وضعیت فهرست نویسی
کتابنامه: ص. ۲۰۲.	یادداشت
زناشویی - فسخ (فقه)	موضوع
<i>Marriage - Annulment (Islamic law)</i>	موضوع
زناشویی - فسخ	موضوع
<i>Marriage - Annulment</i>	موضوع
ملکی، محمدامین، ۱۳۶۴ -	شناسه افزوده
۱۳۹۵ ب ۷ آ ۱۸۹/۶/۲ BP	رده بندی کنگره
۲۹۷/۲۶	رده بندی دیویی
۲۵۵۷۳۷۰	شماره کتابشناسی ملی

بازخوانی عیوب فسخ نکاح

نویسندگان: دکتر نقی آقازاده، دکتر محمدامین ملکی

شناسنامه کتاب

	<p>بازخوانی عیوب فسیخ نکاح دکتر نقی آقازاده، دکتر محمدمین ملکی</p>		عنوان کتاب
	<p>نشر اعتدال</p>		نویسندگان
<p>بهباد جلالوند</p>		عیرضا شکوهی زاده	ناشر
<p>اسرا</p>		اول، بهار ۱۳۹۶	طراح جلد
<p>۵۰۰ نسخه</p>		۱۲۰۰۰ تومان	صفحه آرا
<p>۹۷۸-۹۶۴-۲۶۹۳-۸۳-۲</p>		خیابان دورشهر، نیش کویچه ۲، پلاک ۸۱ نمایشگاه زمزم هدایت ۰۲۵-۳۷۷۲۰۷۳۵ - ۰۹۱۲۲۵۳۲۸۸۷	<p>مشخصات چاپ</p>
<p>چاپ</p>		نوبت چاپ	
<p>شمارگان</p>		قیمت	
<p>شایک</p>		م	مرکز پخش

فهرست مطالب

۱۱ پیش گفتار

فصل اول: - فسخ و انحلال نکاح

۱۷ گفتار اول: ماهیت شناسی فسخ

۱۷ بند اول: لغت‌شناسی فسخ

۱۸ بند دوم: فسخ از دیدگاه فقها

۱۹ بند سوم: فسخ از دیدگاه حقوق‌دانان

۲۰ بند چهارم: عناصر فسخ

۲۱ گفتار دوم: وجوه اشتراک و افتراق فسخ نکاح و طلاق

۲۲ بند اول: وجوه اشتراک فسخ نکاح و طلاق

۲۲ بند دوم: وجوه افتراق فسخ نکاح و طلاق

۲۵ گفتار سوم: وجوه اشتراک و افتراق فسخ و انفساخ نکاح

۲۵ بند اول: وجوه اشتراک فسخ و انفساخ نکاح

۲۶ بند دوم: وجوه افتراق فسخ و انفساخ نکاح

۲۶ بند سوم: عوامل انفساخ نکاح

۲۸ گفتار چهارم: انحلال نکاح

۲۸ بند اول: تعریف انحلال نکاح

۲۹ بند دوم: عوامل انحلال نکاح

۳۲ بند سوم: تفاوت انحلال نکاح با بطلان نکاح

۳۳ گفتار پنجم: احکام خیار فسخ

۳۳ بند اول: فوری بودن

- بند دوم: رضایی بودن (عدم لزوم مراجعه به حاکم)..... ۳۵
- گفتار ششم: آثار ناشی از فسخ نکاح..... ۳۷
- بند اول: مهر در فسخ نکاح..... ۳۷
- بند دوم: نفقه در فسخ نکاح..... ۴۱
- بند سوم: عده در فسخ نکاح..... ۴۱
- گفتار هفتم: مفهوم و ماهیت نکاح..... ۴۳
- بند اول: نکاح در لسان اهل لغت..... ۴۴
- بند دوم: نکاح در لسان فقها..... ۴۶
- بند سوم: نکاح در لسان حقوق دانان..... ۴۹
- بند چهارم: انواع نکاح..... ۵۱
- گفتار هشتم: مفهوم و ماهیت طلاق..... ۵۲
- بند اول: طلاق در لسان اهل لغت..... ۵۳
- بند دوم: طلاق در لسان فقها..... ۵۴
- بند سوم: طلاق در لسان حقوق دانان..... ۵۵
- بند چهارم: اقسام طلاق..... ۵۷
- گفتار نهم: مفهوم و ماهیت عیب..... ۶۱
- بند اول: عیب در لسان اهل لغت..... ۶۱
- بند دوم: عیب در لسان فقها..... ۶۲
- بند سوم: عیب در لسان حقوق دانان..... ۶۵

فصل دوم: - عیوب منصوص موجب فسخ نکاح

- مقدمه..... ۶۹
- مبحث اول: عیوب مشترک..... ۷۰
- گفتار اول: جنون..... ۷۱
- بند اول: تعریف جنون..... ۷۲
- بند دوم: انواع و اقسام جنون..... ۷۲
- بند سوم: شرط استقرار در جنون..... ۷۴
- بند چهارم: تشخیص یا عدم تشخیص اوقات نماز..... ۷۵
- بند پنجم: حق فسخ زوجین در مورد زمان حدوث جنون..... ۷۶

- ۷۶..... جنون مرد
- ۷۸..... جنون زن
- ۸۰..... مبحث دوم: عیوب مختص مردان
- ۸۱..... گفتار اول: خصاء
- ۸۱..... بند اول: تعریف خصاء
- ۸۲..... بند دوم: اقوال در عیب بودن خصاء
- ۸۴..... بند سوم: زمان حدوث خصاء
- ۸۶..... گفتار دوم: عنن
- ۸۶..... بند اول: تعریف عنن
- ۸۷..... بند دوم: شرط تحقق خیار فسخ به واسطه عنن
- ۸۸..... بند سوم: زمان حدوث عنن
- ۹۱..... بند چهارم: مراجعه به دادگاه
- ۹۱..... بند پنجم: طریقه اثبات بیماری
- ۹۳..... گفتار سوم: جَبّ (مقطوع بودن آلت تناسلی)
- ۹۳..... بند اول: تعریف جب
- ۹۴..... بند دوم: اقوال در جب
- ۹۷..... بند سوم: زمان حدوث جب
- ۹۸..... مبحث سوم: عیوب مختص زنان
- ۱۰۰..... گفتار اول: قرن
- ۱۰۰..... بند اول: تعریف قرن
- ۱۰۲..... بند دوم: اقوال در قرن
- ۱۰۳..... گفتار دوم: جذام و برص
- ۱۰۳..... بند اول: تعریف جذام
- ۱۰۴..... بند دوم: تعریف برص
- ۱۰۶..... بند سوم: دلایل قائلین به حق فسخ در جذام و برص
- ۱۰۸..... گفتار سوم: افضاء
- ۱۰۸..... بند اول: تعریف افضاء
- ۱۰۹..... بند دوم: اقوال در افضاء
- ۱۱۰..... گفتار چهارم: عرج

- بند اول: تعریف عرج ۱۱۰
- بند دوم: دلایل و آراء فقها در خصوص عرج ۱۱۲
- گفتار پنجم: عمی ۱۱۵
- بند اول: تعریف عمی ۱۱۵
- بند دوم: دلایل تجویز فسخ در عمی ۱۱۷
- بند سوم: اقوال در فسخ در عمی ۱۱۷

فصل سوم: -: عیوب غیر منصوص موجب فسخ نکاح

- مقدمه ۱۲۱
- مبحث اول: ملاکات فسخ عیوب مصرح ۱۲۳
- گفتار اول: قلمرو تعبد در احکام شرعی ۱۲۳
- گفتار دوم: ملاکات و مناطات فسخ در عیوب مصرح ۱۲۵
- بند اول: ملاکات عیوب مصرح ۱۲۶
- بند دوم: مستندات ملاکات عیوب مصرح ۱۲۷
- روایت اول ۱۲۷
- روایت دوم ۱۲۸
- روایت سوم ۱۳۰
- روایت چهارم ۱۳۰
- بند سوم: شرایط ضمنی فسخ نکاح ۱۳۱
- مبحث دوم: میانی فسخ نکاح در عیوب مصرح ۱۳۲
- گفتار اول: قاعده لاضرر ۱۳۲
- بند اول: مفهوم و مفاد قاعده ۱۳۲
- بند دوم: مستندات قاعده لاضرر ۱۳۵
- کتاب ۱۳۵
- سنت ۱۳۷
- اجماع ۱۳۹
- عقل و بنای عقلا ۱۳۹
- بند سوم: جریان قاعده لاضرر در فسخ نکاح ناشی از عیوب ۱۳۹
- گفتار دوم: قاعده لاضرر ۱۴۲

- بند اول: مفهوم و مفاد قاعده ۱۴۳
- بند دوم: مستندات قاعده ۱۴۵
- کتاب ۱۴۵
- سنت ۱۴۷
- اجماع ۱۴۸
- عقل ۱۴۹
- بند سوم: جریان قاعده لاحرج در فسخ نکاح ناشی از عیوب ۱۴۹
- گفتار سوم: قیاس اولویت ۱۵۲
- بند اول: معنا و مفهوم قیاس ۱۵۲
- بند دوم: ارکان قیاس ۱۵۴
- بند سوم: انواع قیاس ۱۵۵
- بند چهارم: جریان قیاس اولویت در فسخ نکاح ناشی از عیوب ۱۵۸
- گفتار چهارم: شرط تبانی صحت ۱۵۸
- بند اول: معنا و مفهوم ۱۵۹
- بند دوم: جریان شرط تبانی صحت در فسخ نکاح ناشی از عیب ۱۶۲
- گفتار پنجم: میانی خاص فسخ نکاح ناشی از عیوب ۱۶۲
- مبحث سوم: توسعه یا عدم توسعه دامنه عیوب مصرح ۱۶۵
- گفتار اول: قول قائلین به عدم توسعه عیوب مصرح ۱۶۵
- بند اول: روایات ۱۶۶
- بند دوم: اصالة اللزوم ۱۷۰
- مستندات اصل لزوم ۱۷۱
- بند سوم: اصل استصحاب ۱۷۷
- گفتار دوم: قول امکان توسعه دامنه عیوب مصرح ۱۷۸
- بند اول: قاعده لاضرر ۱۸۰
- بند دوم: قاعده لاحرج ۱۸۲
- بند سوم: قیاس اولویت ۱۸۶
- بند چهارم: شرط بنایی ۱۸۸
- بند پنجم: برداشت دقیق و درست از عبارت «زمانه» ۱۸۸
- بند ششم: روایات ۱۸۹

- مبحث چهارم: اثر درمان‌پذیری عیوب بر فسخ نکاح..... ۱۹۷
- گفتار اول: قائلین به بقای حق فسخ..... ۱۹۷
- گفتار دوم: قائلین به زوال حق فسخ..... ۱۹۸
- فهرست منابع..... ۲۰۳

پیش گفتار

عقد نکاح، مانند سایر عقود اسلامی، می‌تواند به اسباب گوناگونی منحل گردد. منظور از انحلال نکاح، انقطاع و از بین رفتن رابطه زناشویی می‌باشد. قانون مدنی ج. ۱. ا. به تبعیت از فقه متعالی شیعه در ماده ۱۱۲۰ فسخ، طلاق و بذل مدت در ازدواج منقطع را علل انحلال نکاح برشمرده است. عوامل فسخ نکاح نیز تدلیس، تخلف از شرط صفت و برخی عیوب می‌باشند. منظور از عیوب مسوغ فسخ نکاح که در فقه و قانون مشخص شده‌اند نقص یا بیماری است که در صورت وجود آن در طرفین ازدواج، حق فسخ نکاح را برای دیگری به وجود می‌آورد. این عیوب به سه دسته عیوب مشترک، عیوب مختص مردان و عیوب مختص زنان تقسیم می‌گردند. این عیوب در منابع فقهی و قانون مدنی به تعداد معینی محدود شده‌اند. جنون به عنوان عیب مشترک، خصاء، عنین و جبّ به عنوان عیوب مختص مردان و قرن، جذام، برص، افضاء، عرج (زمین‌گیری) و عمی (نابینایی از دو چشم) به عنوان عیوب مختص زنان محصور شده‌اند.

امروزه همگام با پیشرفت علم و تکنولوژی، بیماری‌های مهلک و صعب‌العلاج جدیدی از قبیل ایدز، هیپاتیت، سیفلیس و... بر بشر رخ نمایانده که به گفته متخصصین امر، این بیماری‌ها در حال حاضر درمان قطعی ندارند و به علت مسری و کشنده بودن هرروز عده زیادی را در سراسر جهان به کام مرگ می‌کشانند. این بیماری‌ها در مقایسه با بیماری‌های مصرح از لحاظ سرایت، اضرار و... به مراتب خطرناک‌تر و کشنده‌ترند.

با دقت در نصوص و روایات وارده در خصوص عیوب مصرح از ائمه معصومین علیهم‌السلام، جلوگیری از ضرر و زیان روحی و خطرات جسمی، رهایی از وقوع در عسر و حرج و تحقق اهداف و مقاصد عقد ازدواج و... به‌عنوان مبانی و مناسط در عیوب مصرح ذکرشده است که این مبانی و مناسط در برخی از عیوب نوپدید به‌مراتب بیشتر و پررنگ‌تر حضور دارند. لذا لازم است فقهای بزرگوار معاصر و مراجع تقنینی کشور، با عنایت به روح قانون‌گذاری و فلسفه تقنین در شریعت مقدس اسلام به وظیفه خود در قبال تضمین سلامت و سعادت آحاد مسلمین عمل نموده و پویایی و بالندگی فقه متعالی شیعه در پاسخگویی به مسائل مستحدثه بشریت نشان دهند.

در این نوشتار تلاش نمودیم با بررسی آراء فقها و حقوق موضوعه ج.ا.ا به بررسی عیوب مصرح و غیر مصرح در فقه و قانون پردازیم و بررسی نماییم با توجه به مقتضیات زمانی و مکانی و این که برخی عیوب درمان‌ناپذیر مانند ایدز و هیپاتیت و ... به وجود آمده است که مشقت آن برای زوجین بیش از برخی عیوب تصریح‌شده در روایات، بسیار بیشتر می‌باشد؛ آیا امکان توسعه‌ی عیوب و بیماری‌هایی که موجب فسخ

نکاح می‌شود در این بیماری‌های جدید وجود دارد؟ یا از طرفی با توجه به این که با توجه به پیشرفت علم طب، بسیاری از عیوبی که سابق وجود داشته و غیرقابل درمان بوده است و موجب فسخ نکاح بوده، امروزه به راحتی قابل مرتفع شدن است، آیا باز هم این عیوب می‌تواند موجب فسخ نکاح بشود یا خیر؟ به هر حال امیدواریم، این پژوهش سرآغازی برای بررسی بیشتر این موضوع مهم در فقه و حقوق ایران باشد.

و آخر دعوانا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

قم المقدسه - رمضان الکریم ۱۴۳۷

آقازاده - ملکی